

Modüler Öğretim Programına İlişkin Meslek Dersi Öğretmenlerinin Metaforik Algıları

Metaphoric Perceptions of Vocational Course Teachers on Modular Teaching Program

Burcu DUMAN¹, Bengü SARGIN²

Öz

Araştırmanın amacı, modüler öğretim programına ilişkin meslek dersi öğretmenlerinin metaforik algılarını belirlemektir. Araştırma, nitel yaklaşım temelinde durum çalışmasına göre desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 90 meslek dersi öğretmenidir. Veriler, anket formuyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Sonuçta, modüler öğretim programına ilişkin toplam 75 metafor geliştirmiştir. En fazla tekrarlanan “kılavuz” metaforu olmuştur. Kılavuz metaforunu puzzle, fener, hayat, rehber, direksiyon, araç ve pusula metaforları izlemiştir. Metaforlar, benzetme yönlerine göre kategorilere ayrılmıştır. En fazla metafor, modüler yapı kategorisinde toplanmıştır. Metaforların büyük çoğunluğu modüler öğretim programına ilişkin olumlu ifadeler içermektedir. Meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programına ilişkin bilgi, tecrübe ve olumlu bir algıya sahip oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: modüler öğretim, meslek dersi öğretmeni, metafor.

Abstract

The purpose of the current study is to find out the metaphoric perceptions of teachers of vocational education on modular teaching program. The study was designed according to the case study on the basis of qualitative approach. The study group was 90 vocational course teachers. The data collection tool used in the study was a questionnaire form prepared by the researchers. At the end of the study, a total number of 75 metaphors were developed regarding the modular teaching program. The most often used metaphor was “guide” and was followed by puzzle, lantern, life, guidebook, wheel, car and compass. The most metaphor was collected in the “modular structure” category. The vast majority of metaphors have positive expressions about the modular curriculum. It can be said that the vocational course teachers have knowledge, experience and a positive perception about the modular teaching program.

Keywords: modular teaching, vocational course teacher, metaphor.

1. Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim A.B.D., Bartın, Türkiye; <http://orcid.org/0000-0001-7414-8866>

2. Lütfullah Kocabaşoğlu Mesleki Eğitim Merkezi Müdürlüğü, Bartın, Türkiye; <https://orcid.org/0000-0002-8736-2375>

Atf / Citation: Duman, B., & Sargin, B. (2019). Modüler öğretim programına ilişkin meslek dersi öğretmenlerinin metaforik algıları. *Kastamonu Education Journal*, 27(2), 509-521. doi:10.24106/kefdergi.2573

Extended Summary

Purpose: Vocational and technical education programs should be continuously developed to meet the need for human resource that complies with the changes in technology and business life (Fer, 2000). Within the scope of developing vocational and technical programs, competency-based modular teaching programs have been put into practice during 2005-2006 academic year, in order to improve vocational and technical education system and to educate individuals who have the knowledge, skills and competencies of a valid occupation in business life (MEB, 2014, 25). Modular teaching in vocational and technical education institutions is “a teaching approach which aims to create an educational environment based on individual learning and developing competency and in which the content is organized into small modules based on certain analyses in any teaching-learning process” (Külahçı and Taşpınar, 1993, 24). It is necessary that teachers, the implementers of the program, understand and implement modular teaching well. This is an important factor for the success of vocational and technical education. Therefore, the purpose of the current study is to find out the metaphoric perceptions of teachers of vocational education on modular teaching program.

Method: The study was designed according to the case study on the basis of qualitative approach. Case study, a qualitative research design was used in the current study. In case studies, a phenomena or case which the researcher cannot control is examined in depth around the questions of “how” and “why” (Yıldırım and Şimşek, 2006, 277). In addition, programs and certain practice processes can be the subject of case studies (Yin, 1984 cited in. Yıldırım and Şimşek, 2006, 283). In this study, the subject of case study is the modular teaching program. The modular teaching program is defined using metaphors which are the data collection tools involving the “because” statements to questions of “why”. The study group was 90 vocational course teachers working at vocational high schools and vocational training centres at Bartın city during 2016-2017 academic year. Of the participating teachers, 62 (55,8%) were male and 28 (25,2%) were female. And of all participants 23 (20,7%) had an experience of 0-10 years, whilst 28 (25,2%) had an experience of 11-20 years and 39 (35,1%) had an experience over 21 years. The data collection tool used in the study was a questionnaire form prepared by the researchers. The form involves a question which is structured as “Modular teaching programs are like.....; because.....”. The “are like” statement in this sentence aims to identify which metaphors are used to indicate the perceptions of the teachers regarding the modular teaching programs. The second part of the sentence starting with “because” aims to reveal the reasons behind the metaphors used. Content analysis was used to analyse the data.

Findings: At the end of the study, a total number of 75 metaphors were developed regarding the modular teaching program. The most often used metaphor was “guide” and was followed by puzzle, lantern, life, guidebook, wheel, car and compass. The remaining metaphors were used only for once. This is important in terms of showing the metaphor diversity. Based on the direction of the metaphors, the metaphors were grouped under ten categories which were “Modular structure”, “Guiding”, “Justifying and Organization”, “The impact of part to the whole”, “Process”, “Individualized Teaching”, “Cumulative and Gradual Progress”, “Necessity”, “Practice problems” and “flexibility”. The highest number of metaphors were under modular structure. The metaphors which has a negative meaning in terms of their justification (there were 6 of them) were grouped under “Practice problems”. All the other metaphors (69 metaphors) had a positive meaning. Based on the fact that teachers of vocational education develop positive metaphors, it is possible to say that they have a positive opinion and perception about modular teaching. In his master’s thesis Nazlı (2010, 75) found that teachers have positive opinions on modular program and related this finding with the positive attitudes of the teachers towards modular system. In their studies, (Sert, 2007, 253), (Yaşar, 2007, 41) and (Utku, 2010) found that teachers were satisfied with the modular education system in general. On the other hand, one finding in Sert’s (2007, 253) study was that teachers, who do not know about the modular teaching system or know very little, were not satisfied with modular teaching system. Although it is seen that the general opinions about modular teaching is positive and indicate the functionality of the modular teaching, there are small number of metaphors showing that the information provided on modular teaching is insufficient as well as the necessary structural organizations. Similar problems are found in different studies conducted. For instance, moving from teacher opinions Gömleksiz and Erten (2010a) found problems arising from lack of regulations; whilst Utku(2010), Nazlı (2010), Seçilmiş and Ünlüönen (2010, 260) and Ekşioğlu and Taşpınar (2014, 1204) found problems arising from existing legal regulations; Adıgüzel and Berk (2009) found problems arising from the lack of structural organizations in transition to modular teaching. And the studies of Dursun (2008) and Adıgüzel and Berk (2009) in which they found that the information regarding modular system was insufficient, complies with the findings of the current study. However, compared to existing studies, the fact that there are small number of problems and negative opinions on modular teaching in this study could be because the modular system is understood in time and the problems are solved in the process. On the other hand, it should be taken into consideration that most of the existing studies have been carried out right after transition to modular teaching.

1. Giriş

Sürekli gelişen dünyada güçlü bir ekonomi sayesinde birçok alanda söz sahibi olabilmek, ülkelerin nitelikli insan gücüne bağlıdır. Bu nedenle, nitelikli insan gücüne sahip olma tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir konu olarak görülmektedir. Eğitim sistemleri ise kuşkusuz nitelikli insan yetiştirmede temel rolü üstlenmektedir. Külahçı ve Taşpınar (1993, 21) bilgili, becerili ve verimli insan gücü yetiştirmeyi eğitim sisteminin görevi olarak vurgularken geleceğin insan kaynaklarının günümüzün öğrencileri olduğunu belirten Fer (2000), insan kaynaklarının gelişmesinde, öncelikli sorumluluğu eğitime vermektedir. Ekonominin ihtiyaç duyduğu niteliklere sahip insan gücünü karşılama, eğitim kurumlarının işlevlerinden biridir (Ekinci, 2015, 163) ve ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişmişlik düzeylerini belirleyen etmenlerin başında mesleki ve teknik eğitim gelmektedir (MEB, 2014, 8). Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları iş, hizmet ve sağlık alanlarında ihtiyaç duyulan ulusal ve uluslararası meslek standartlarına uygun nitelikte insan gücünün yetiştirilmesi amacını gerçekleştirmeyle görevlidir (MEB, 2016, 4).

İş dünyasındaki gelişmelerin mesleki ve teknik eğitime yansıtılmasıyla, mesleki ve teknik eğitim dinamik bir yapı kazanacak ve sektör ihtiyaçlarına cevap verebilecektir. Bu açıdan bilimsel, teknolojik ve iş yaşamındaki değişime uygun insan kaynağını karşılamada meslekî ve teknik eğitim programlarının sürekli geliştirilmesi gerekmektedir (Fer, 2000). Ülkemizde farklı zamanlarda mesleki ve teknik eğitimin geliştirilmesi ve güçlendirilmesine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmıştır. 1970’li yılların sonlarına doğru “Okul-Sanayi Ortaklaşa Eğitim Projesi” (OSANOR), 1993-2003 yılları arasında “Meslekî ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi” (METGE) 2003- 2007 yılları arasında “Mesleki ve Teknik Eğitimin Modernizasyonu Projesi” (MTEM) hayata geçirilmiştir. 2002- 2007 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde modüler öğretim programına geçişi sağlamayı amaçlayan “Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi” (MEGEP) uygulanmıştır. MEGEP kapsamında 31 ilde iş piyasası ve ihtiyaç analizi yapılarak; Türk iş piyasasının yapısı hakkında bilgi edinilmiş ve 576 mesleğin analizi yapılmıştır. Meslek analizlerinden hareket edilerek 42 alanda 192 mesleğin eğitim standardı hazırlanarak yeterliliğe dayalı 5189 modül geliştirilmiştir. (MEGEP, 2006). Söz konusu METGE, MTEM ve MEGEP gibi projelerle mesleki ve teknik ortaöğretimde modüler öğretim programları geliştirilmiştir. Meslekî ve teknik eğitim programlarının geliştirilmesi kapsamında ülkemizde 2005-2006 eğitim öğretim yılı itibarıyla mesleki ve teknik eğitim sistemi geliştirmek, mesleki ve teknik eğitiminin çeşitli aşamalarına ulusal ve yerel paydaşların katılımını sağlamak; iş hayatında geçerliliğe sahip bir meslekle ilgili bilgi, beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler yetiştirmek için yeterliliğe dayalı modüler öğretim programları uygulanmaya başlanmıştır (MEB, 2014, 25). Günümüzde de MEB meslekî ve teknik eğitim programlarının geliştirilmesinde modüler öğretim programları kullanılmakta ve modüler öğretim uygulamaları sürdürülmektedir.

Modüler öğretim programları modüllerden oluşmaktadır (Fer, 2000). Modüler öğretim programlarının temelini oluşturan “modül”, kelime anlamı olarak “Bir uzay taşıtının yapısı içinde yer alan ve kendi başına hareket edebilen bağımsız bölüm”; “Parça”; “Bir yapının çeşitli bölümleri arasında orantıyı sağlamak için kullanılan ölçü birimi” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2017). Ancak modül kavramı eğitimde daha farklı bir anlamda kullanılmaktadır (Özkan, 2005b, 118). Modül, bir bütünün bölünebilen parçaları, başka bir ifade ile kendi içinde bir anlam bütünlüğü taşıyan küçük birimlerdir (Külahçı ve Taşpınar, 1993, 24). Alkan (1989, 15-16), modülün, erişilecek öğrenme hedeflerini davranışsal olarak gösteren, hedeflere ulaşabilmek için gerekli etkinlikleri belirleyen, hedeflere ne derecede ulaşıldığını kontrol etme imkanı sunan ve farklı öğrenme koşulları içindeki bireylerin öğretiminde etkili şekilde kullanılabilme özelliğine sahip kendi içerisinde bütünlüğü olan bir öğrenme elemanı olduğunu belirtmektedir. Her modül kendi içinde bütünlük taşıırken aynı zamanda diğer modüllerle de sıkı bir ilişkisi olabilir (Sönmez, 2007, 138). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği’nde modül; “Bir meslek alanının öğretim programında kendi içinde bir bütün, tek başına öğretilebilir/öğrenilebilir içeriğe sahip olan, kendi alanındaki diğer program birimleriyle bütünlükten daha geniş mesleki işlevler grubu oluşturma özelliği gösteren, gerektiğinde bir sertifikayla belgelendirilerek istihdam yeterliliği kazandıran program birimini,” ifade etmektedir (MEB, 2016, 2). Belirli bir bilgi ya da beceriyi konu alan bir kitapçığı anlatmak için de modül kavramı kullanılmaktadır (International Labour Organization, 1987, 33). Yazılı bir materyal olan modül, ilgili yeterliliğin tanımı, amaçları, amaçlara erişmek için yapılacak etkinlikleri ve ölçme araçlarını kapsamaktadır (Özkan, 2005b, 120). Bir modül; giriş, amaçlar, gerekli araç-gereçler, açıklamalar, şekiller, farklı öğrenme seviyelerindeki öğrencilere uygun öğrenme etkinlikleri ile ölçme ve değerlendirme araçlarını içermektedir (Hızal, 1983, 15).

Eğitimde modül, modüler programlama yoluyla uygulamaya aktarılmaktadır (Özkan, 2005b, 118). Modüle dayalı olarak geliştirilen programa “modüler program” adı verilmektedir (Alkan, 1989, 15). Öğretimin modüler programlar aracılığıyla sürdürülmesine “modüler programlama” denilmektedir (Özkan, 2005b, 118-119). Modüler programlama, eğitime dair program ve öğretim materyalleri geliştirme ve etkinlikleri standartlaştırmada kullanılacak bir yöntemdir (Semerci, 1995, 48). Alkan (1989, 15) modüler programlamayı; “Öğrenme-öğretme etkinliklerinin kendi kendine öğrenme olanağı sağlayacak tarzda kendi içinde bütünlüğü olan ve birbirlerini işlevsel olarak tamamlayacak biçimde

bağımsız öğrenme elemanları şeklinde düzenlenmesi olarak tanımlanmaktadır. Modüler programlarla gerçekleştirilen modüler öğretim ise; “herhangi bir öğrenme-öğretme sürecinde, içeriğin belirli analizlere dayanılarak kendi içinde küçük bütünler olarak düzenlendiği, bireysel öğrenmeye ve yeterli geliştirmeye dayalı bir eğitim ortamı oluşturmayı amaçlayan öğretim yaklaşımı”dır (Külahçı ve Taşpınar, 1993, 24). Modüler öğretim, “kişiyi kazandırılacak davranışların modüler birimler halinde planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi”dir (Aydın, 1991, 197). Bireyin kendi kendisine öğrenmesini sağlayacak şekilde etkinliklerin yer aldığı, bütünlüğü olan ve birbirini tamamlayan bağımsız öğrenme birimlerinden meydana gelen bir öğretim yaklaşımıdır (Sönmez, 2007, 138). Modüler öğretimde öğrenci, öncelikle modüllerini belirler ve çalışmaya başlar. İhtiyaç hissettiğinde öğretmeni ya da danışmanı ile bir araya gelir. Grup etkileşimi uygulamalarıyla öğretim desteklenebilir. Öğrencinin, çalıştığı modülle ilgili yeterlikleri danışmanının önünde göstermesi gerekir. Modüller kredilendirilmekte ve modülle ilgili yeterlikleri gösteren öğrenciye o alanla ilgili sertifika verilmektedir (Özkan, 2005b, 121). Her modül öğrenildikten sonra, o modülle ilişkili olan diğer modüle veya başka birine geçilir (Sönmez, 2007, 138). Modüler öğretim ile program içeriği bireylerin farklı durum ve ihtiyaçlarına uygulanabilir esneklikte düzenlenebilir; farklı programlar arasında geçiş yapılabilir. Modüler öğretim programı, öğrenene ilgi ve isteğine göre seçme şansı verir ve bireysel öğretime imkan sağlar (Külahçı ve Taşpınar, 1993, 26).

Modüler öğretim programı ile ilgili çalışmaların çoğu programın etkisini ve uygulamadaki problemleri belirlemeye dönüktür ve değerlendirme ağırlıklıdır. Bu değerlendirmelerde öğretmen, öğrenci ve yönetici görüşlerine başvurulduğu görülmektedir (Günceoğlu, 2003; Kazu ve Demirli; 2003; Kamiloğlu, 2004; Sert, 2007; Yaşar, 2007; Babaç, 2008; Cengizhan, 2008; Dursun, 2008; Karadeniz 2008; Kaykı, 2008; Sönmez, 2008; Tanrıseven, 2008; Türkyılmaz, 2008; Aydın, 2009; Debrel, 2009; Uysal, 2009; Gömleksiz ve Erten, 2010a; Gömleksiz ve Erten, 2010b; Gömleksiz ve Erten, 2010c; İsoğlu, 2010; Nazlı, 2010; Utku 2010; Gürlek, 2010; Güneşli, 2013; Ekşioğlu ve Taşpınar, 2014; Karaca ve Çakır, 2014). Ayrıca yapılan çeşitli deneysel araştırmalarda modüler öğretimin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği, arttırdığı ve kalıcılık sağladığı tespit edilmiştir (Taşpınar, 1998; Özkan, 2005a; Artun ve Özsevgeç; 2015; Gedikoğlu ve Semerci; 2016). Cengizhan’ın (2008, 98) araştırmasında, modüler öğretim tasarımının farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilerin öğrenmeleri açısından yararlı olduğu ortaya çıkmıştır. Grasha (2002, 248) modüler öğretimin bağımsız ve işbirlikli öğrenme stiline sahip öğrenciler için uygun olduğunu belirtmektedir. Taşpınar (1998)’in araştırmasında ise öğretim yöntemleri dersinde öğretim planlarını hazırlamaya yönelik modüler öğretimin yapıldığı deney grubundaki öğretmen adaylarının, geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu görülmüştür.

Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018’de modüler öğretim programının varlığı, kapasite yönüyle mesleki ve teknik eğitim sisteminin güçlü yönleri arasında gösterilmiştir. Ancak yine aynı belgede modüler ve öğrenci merkezli eğitimin okullar tarafından yeterince anlaşılabilmesi Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Eğitimin zayıf yönlerden biri olarak tespit edilmiştir (MEB, 2014, 39-40). “Modüler sistemde meslek liselerinde görev yapan meslek öğretmenlerinin alan ve uyum süreçlerinin incelenmesi” başlıklı tez çalışmasında öğretmenlerin ancak dörtte birinin modüler sistemi tanıdığı ortaya çıkmıştır (Debrel, 2009, 155). Dursun (2008)’un araştırmasında öğretmenler, modüller konusunda yeterli düzeyde bilgilendirilmediklerini ifade etmişlerdir. Adigüzel ve Berk (2009, 220) modüler sisteme yönelik bilgilendirmenin yetersizliği sorununa dikkat çekmiştir. Gürlek (2010,108)’in araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin çoğu, modüler öğretim konusunda öğretmenlere verilen hizmet içi kursların yeterli olmadığını düşünmektedir. Bir başka çalışmada, öğretmenler modüler öğretim sisteminin uygulanışı ile ilgili detayları bildiklerini ancak eksikleri olduğunu ifade etmişlerdir (Aktaş ve Erdoğan, 2012, 109). Sert (2007, 237), modüler öğretim programı hakkında bilgisi olan öğretmenlerin, programının gerektirdiği şekilde eğitim verdiğini; bu durumun da öğrenci başarısında artış anlamına gelebileceğini belirtmiştir. Buna ek olarak, öğretim sistemini bilen öğretmenlerin, çok az bilgiye sahip olanlara oranla daha fazla öğretim materyali ve araştırmalar geliştirdikleri görülmüştür. Bu durum, modüler öğretim programı hakkında bilgisi olan öğretmenlerin, öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmek için yeni öğretim materyalleri bulduğu ve geliştirdiğini göstermektedir (Sert, 2007, 237). Tüm bu bilimsel tespitler, modüler öğretimin özellikle programın uygulayıcısı olan öğretmenler tarafından doğru şekilde anlaşılması ve hayata geçirilmesinin mesleki ve teknik eğitimin başarısında göz ardı edilemez bir etken olduğunun göstergesidir. İncelenen araştırmalar dahilinde modüler öğretim programına ilişkin öğretmen algılarını metaforlar yoluyla ortaya koyan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, bu çalışmada on yılı aşkın bir süredir uygulanmakta olan modüler öğretim programına ilişkin meslek dersi öğretmenlerinin algılarının “Bir kelimeyi veya kavramı kabul edilenin dışında başka anlamlara gelecek biçimde kullanma” (TDK, 2017) anlamına gelen; eğitimde karmaşık kavram ve olguların açıklanmasında öncelikle tercih edilen araçlardan biri olan (Semerci, 2007, 127) metaforlar aracılığı ile belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda “Meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programına ilişkin ürettikleri metaforlar nelerdir?”; “Bu metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında yer almaktadır?” sorularına cevap aranmıştır.

2. Yöntem

Araştırmanın Deseni

Araştırma, nitel yaklaşım temelinde durum çalışmasına göre desenlenmiştir. Durum çalışmasında, nasıl ve niçin soruları temelinde araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olay derinlemesine incelenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 277). Durum çalışmalarına programlar ve belirli uygulama süreçleri konu edilebilir (Merriam, 2013, 43). Bu çalışmada durum çalışmasına modüler öğretim programı konu edilmiştir. Stake (2006, 1) öğretim modüllerini, şekilsiz ve soyut olmakla beraber belli şeyler oldukları için “bir durum” olabileceklerini belirtmiştir. Modüler öğretim programı; “niçin” sorusuna cevap verebilecek “çünkü” ifadesini içeren bir veri toplama aracı olan metaforlar yoluyla betimlenmeye çalışılmıştır. Metaforlar (mecazlar), nitel veri toplamada bir durumu betimlerken çok sağlam, zengin bir resim sunar ve görsel bir imaj sağlarlar (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 212).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bartın ili merkez meslek liseleri ve mesleki eğitim merkezinde görev yapan toplam 112 meslek dersi öğretmeni arasından araştırmaya gönüllülük esasına göre katılan 95 meslek dersi öğretmeni oluşturmaktadır. Ancak, veriler toplandıktan soran yapılan incelemede eksik ve amacına uygun doldurulmadığı belirlenen beş anket formu değerlendirme dışı bırakılmış ve sonuçta 17 farklı mesleki alandan 90 meslek dersi öğretmenin görüşleri dikkate alınmıştır. Öğretmenlerinin 62’si (%55,8) erkek, 28’i (%25,2) kadındır. Hizmet süresi incelendiğinde öğretmenlerin 23’ü (% 20,7) 0-10 yıl arası; 28’i (%25,2) 11-20 yıl arası ve 39’u (%35,1) 21 yıl ve üzeri hizmet süresine sahiptir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan bir anket formu kullanılmıştır. Formda, metaforlar yoluyla verilerin toplanmasına uygun şekilde “Modüler Öğretim Programları.....gibidir; çünkü.....”, biçiminde boşluk doldurulmalı cümle türünde bir soru yer almaktadır. Bu cümledeki “gibidir” kelimesiyle meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programına ilişkin algılarının hangi metaforla ifade edildiği belirlenmeye çalışılmış; “çünkü” ile devam eden kısım ise belirtilen metaforların gerekçelerinin alınması amaçlanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Çözülmesi

Araştırma verileri, 95 meslek dersi öğretmeninden anket formu aracılığıyla toplanmıştır. İncelenen anket formlarından eksik ve amaca uygun doldurulmayan beş form ayıklanarak araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Geriye kalan 90 anket formu sırayla numaralandırılmıştır. Veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi, toplanan verilerin açıklanabileceği kavramlara ve ilişkilere ulaşma sürecidir. Bu çözümleme sürecinde, veriler, derin bir işleme tabi tutularak, üzerinde çalışılan konuya ilişkin kavram ve temaların belirlenmesi sağlanır. Birbirine benzeyen veriler belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirilir ve anlaşılır bir biçimde düzenlenerek yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, 227). İçerik analizi sürecine uygun olarak tüm metaforlar tekrar sayıları ve gerekçeleriyle birlikte listelenmiştir. Yapılan içerik analizi sonucu, metaforlar çeşitli kategoriler altında toplanmıştır. Kategorileri en iyi ifade edebilecek isimlerin verilmesinde öncelikle metaforların gerekçeleri dikkatle incelenmiş, modüler öğretime ilişkin alanyazında kullanılan kavramlar (modüler yapı, bireyselleştirilmiş öğretim vb.) dikkate alınmıştır. Zengin ve ayrıntılı betimleme, dış geçerliği artırma yollarından biridir (Cresswell, 2007, 209). Bu nedenle, metaforların hangi gerekçelerle söz konusu kategorilerde yer aldığı ayrıntılı olarak ifade edilmiş; araştırma süreci anlatılmaya çalışılmıştır. İç geçerliği arttırabilmek adına, elde edilen veriler her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenmiş, sonrasında karşılaştırılmıştır.

Güvenirlilik açısından, kategoriler altında yer alan metaforların söz konusu kategoriye temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne (Eğitim Programları ve Öğretim alanından bir Doç. Dr.) başvurulmuştur. Uzman ile araştırmacılar tarafından yapılan eşleştirmeler karşılaştırılmıştır. Güvenirlilik Miles ve Huberman’ın (1994) formülü ile hesaplanmıştır (Miles ve Huberman’ın Güvenirlilik Formülü = Görüş birliği / Görüş birliği + Görüş ayrılığı = 68 / 68 + 7 = 0,91). Ayrıca güvenirliliği arttırmaya dönük doğrudan alıntılara yer verilmiş ve alıntılar ekleme yapılmadan olduğu gibi sunulmuştur. Doğrudan alıntılarda, meslek dersi öğretmenleri kodlarla isimlendirilmiştir (MDÖ-11gibi). Kodlamada, MDÖ ifadesi “meslek dersi öğretmeni” kelime grubunun ilk harfleri kullanılarak oluşturulan kısaltmayı; sayılar ise anket formu numaralandırılırken verilen sıra sayısını belirtmektedir.

3. Bulgular

Araştırmanın bulgu ve yorumları, meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programı hakkındaki metaforları

ve metaforların yer aldığı kategorilere göre sunulmuştur. Modüler öğretim programına ilişkin 90 meslek dersi öğretmeni 75 farklı metafor geliştirmiştir. En fazla tekrar eden “kılavuz” metaforu olmuştur. Bunun dışında; puzzle, fener, hayat, rehber, direksiyon, araç ve pusula birden fazla kullanılan metaforlardır. Bunların dışındaki metaforların tekrar edilmediği birer kez kullanıldığı görülmektedir. Bu durum metafor çeşitliliğini göstermesi bakımından önemlidir. Metaforlar benzetme yönüne göre; Modüler Yapı (f:17), Rehber Olma (f:13), Temellendirme ve Organizasyon (f:11), Parçanın Bütüne Etkisi (f:9), Süreç (f:8), Bireyselleştirilmiş Öğretim (f:7), Birikimli ve Aşamalı İlerleme (f:7), Gereklilik (f:7), Uygulama Problemleri (f:6) ve Esneklik (f:5) olmak üzere on kategoride toplanmıştır. En fazla tekrar eden Kılavuz metaforu gerekçeleri dikkate alındığında birden fazla kategoride yer almıştır. Modüler Yapı kategorisinde yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Modüler yapı kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Modüler Yapı	17	Puzzle	3	Aile	1
		Rehber	2	Office programları	1
		Derslerin özü	1	Dilimlenmiş pasta	1
		Mobilya	1	Bir evin odaları	1
		Futbol takımı	1	Mikroskop	1
		Oyuncak lego	1	Güneş sistemi	1
		Tek parça ev eşyası	1	Lego oyuncukları	1

Modüler Yapı kategorisinde 17 meslek dersi öğretmeni 14 farklı metafor geliştirmiştir. En fazla metafor, modüler yapı kategorisinde toplanmıştır. Bu metaforlar; *derslerin özü*, *rehber*, *mobilya*, *futbol takımı*, *puzzle*, *oyuncak lego*, *tek parça ev eşyası*, *aile*, *office programları*, *dilimlenmiş pasta*, *bir evin odaları*, *mikroskop*, *güneş sistemi*, *lego oyuncukları*dır. Bu kategoride, modüler öğretim programına ilişkin olarak bireysel öğrenme materyali olan modüle vurgu yapan meslek dersi öğretmenleri; kendi içinde anlamlı bir bütün olan parçaların birleşmesiyle daha büyük anlamlı bir bütünün meydana geldiğini belirtmişlerdir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları puzzle gibidir; çünkü her modül bir bütünün parçası olup, birbirini tamamlamaktadır* (MDÖ-16). *Modüler öğretim programları mobilya gibidir; çünkü parçaları tek tek kullanılabilirdiği gibi, parçalar birleştirilerek yeni kullanım alanları oluşturulabilir* (MDÖ-8). *Modüler öğretim programları futbol takımı gibidir; çünkü her futbolcu tek başına bir anlam ifade eder, aynı zamanda her biri takımın bir parçasıdır* (MDÖ-14). *Modüler öğretim programları oyuncak lego gibidir; çünkü birçok farklı parça bir araya getirilip yeni ve özgün içerik ortaya konulabilir* (MDÖ-17).

Rehber Olma kategorisinde yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Rehber olma kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Rehber Olma	13	Kılavuz	4	Pusula	2
		Fener	3	El rehberi	1
		Direksiyon	2	GPS Cihazı	1

Rehber Olma kategorisinde 13 meslek dersi öğretmeni altı farklı metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar; *kılavuz*, *fener*, *direksiyon*, *pusula*, *el rehberi*, *GPS cihazı* metaforlarıdır. Rehber olma kategorisinde modüler öğretim programının yol gösterici yönüne vurgu yapılmıştır. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları kılavuz gibidir; çünkü bizi her konuda bilgilendirir* (MDÖ-5). *Modüler öğretim programları direksiyon gibidir; çünkü eğitim aşamalarına yön verir* (MDÖ-43). *Modüler öğretim programları el rehberi gibidir; çünkü müfredatın uygulanmasında başvurulacak kaynaklardan biridir. Uygulamada rehberlik eder* (MDÖ-11). *Modüler öğretim programları GPS cihazı gibidir; çünkü yolumuzu kaybettiğimizde bize nerede olduğumuzu ve nereye nasıl gideceğimizi gösterir* (MDÖ-66).

Temellendirme ve Organizasyon kategorisinde yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3. Temellendirme ve organizasyon kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Temellendirme ve Organizasyon	11	Ağaç	1	Çizim programı	1
		Spor	1	Otomobil	1
		Fore kazık C40 beton	1	Gömleğin düğmeleri	1
		Matematik	1	Kalıp	1
		Trafik kuralları	1	Hedef tahtası	1
		Sehpa	1		

Temellendirme ve Organizasyon kategorisinde meslek dersi öğretmenleri 11 farklı metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar; *ağaç*, *spor*, *fore kazık C40 beton*, *matematik*, *trafik kuralları*, *sehpa*, *çizim programı*, *otomobil*, *gömleğin düğmeleri*, *kalıp* ve *hedef tahtası* metaforlarıdır. Bu kategorideki bulgular, programdan beklenen yeterliliğe ulaşmanın programın doğru organize edilmesi ve öğrencide temel sağlam oluşturulmasıyla mümkün olabileceği yönündedir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları ağaç gibidir; çünkü kökleri sağlam bir ağacın iyi bir meyvesi olacağı gibi iyi bir sonuç elde edilebilir* (MDÖ-3). *Modüler öğretim programları matematik gibidir; çünkü programı doğru formüle edersen hata payı söz konusu olamaz* (MDÖ-32). *Modüler öğretim programları gömleğin düğmeleri gibidir; çünkü ilk düğmeyi yanlış iliklerseniz tüm düğmeler yanlış iliklenmiş olur* (MDÖ-52). *Modüler öğretim programları sehpa gibidir; çünkü sehpanın ayakları sağlamsa üstüne koyduğün şey düzgün durur* (MDÖ-47).

Parçanın Bütüne Etkisi kategorisinde yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Parçanın bütüne etkisi kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Parçanın Bütüne Etkisi	9	Ekolojik sistem	1	Fabrikadaki makinalar	1
		Güzel bir yemek	1	Bilgisayar paket programı	1
		Motor dişlileri	1	Piramit	1
		Ahtapot	1	Hücre sel yapı taşları	1
		Çok bölmeli çanta	1		

Parçanın Bütüne Etkisi kategorisinde dokuz farklı metafor geliştirilmiştir. Bu metaforlar; *ekolojik sistem*, *güzel bir yemek*, *motor dişlileri*, *ahtapot*, *çok bölmeli çanta*, *fabrikadaki makinalar*, *bilgisayar paket programı*, *piramit* ve *hücre sel yapı taşları* metaforlarıdır. Bu kategoride, modülün sistem içerisindeki işlevine vurgu yapan öğretmenler, bütünü oluşturan her bir modülün bütün üzerindeki etki ve önemine dikkat çekmişlerdir. Ortak bir amaç doğrultusunda birbirini işlevsel olarak tamamlayan bu modüllerin eksiksiz olduğunda bütünü daha iyi desteklediği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları güzel bir yemek gibidir; çünkü yemeğin herhangi bir malzemesi eksik olduğunda yemeğin ahengi bozulur* (MDÖ-55). *Modüler öğretim programları ahtapot gibidir; çünkü her kol birbirinden bağımsız hareket edebilir; ama her kolün tek amacı vardır ahtapotu ayakta tutmak* (MDÖ-62). *Modüler öğretim programları bilgisayar paket programı gibidir; çünkü bir bütün halinde dört dörtlük çalışır; bazı üniteleri eksik olursa ağır aksak çalışır* (MDÖ-70). *Modüler öğretim programları hücre sel yapı taşları gibidir; çünkü bunlardan biri eksildiğinde bütün bozulur* (MDÖ-58).

Süreç kategorisinde yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 5’de yer almaktadır.

Tablo 5. Süreç kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Süreç	8	Hayat	2	Yol	1
		Çınar	1	Kereste	1
		Tarla	1	Hedefe giden ok	1
		Meyve ağacı	1		

Süreç kategorisinde sekiz meslek dersi öğretmeni yedi farklı metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar; *hayat*, *çınar*, *tarla*, *meyve ağacı*, *yol*, *kereste*, *hedefe giden ok* metaforlarıdır. Süreç kategorisindeki bulgular, mesleki deneyim kazanmada zamanın önemi ve modüler öğretim programının hayat boyu mesleki gelişime imkan sağladığını yönünde yorumlanabilir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin

verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları hayat gibidir; çünkü sürdürükçe gelişiminizi tamamlar* (MDÖ-2). *Modüler öğretim programları tarla gibidir; çünkü sürdürükçe ürün verir* (MDÖ-38). *Modüler öğretim programları meyve ağacı gibidir; çünkü zamanla meyve verir* (MDÖ-40). *Modüler öğretim programları kereste gibidir; çünkü yontuldukça bir şeye benzer* (MDÖ-84). *Modüler öğretim programları çınar gibidir; çünkü uzun yıllar mesleki gelişime katkı sağlar* (MDÖ-71).

Bireyselleştirilmiş Öğretim kategorisinde yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Bireyselleştirilmiş öğretim kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Bireyselleştirilmiş Öğretim	7	Kılavuz	1	Tam öğrenme modeli	1
		Üçlü saç ayağının biri	1	Dağcılık	1
		Yetenek farkı	1	Araba kullanmak	1
		Sıralı öğrenme yöntemi	1		

Bireyselleştirilmiş Öğretim kategorisinde 7 farklı metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar; *kılavuz, üçlü saç ayağının biri, yetenek farkı, sıralı öğrenme yöntemi, tam öğrenme modeli, dağcılık ve araba kullanmak* metaforlarıdır. Bireyselleştirilmiş öğretim kategorisinde metaforlar, programın öğrenme öğretme sürecine ilişkin ifade edilmiştir. Modül içeriklerinin bireysel öğrenmeye uygun aşamalı yönergeler içerdiği ve bireysel hızda öğrenmenin fırsat eşitliği sağladığı belirtilmiştir. Ayrıca sürece etkin olarak katılan her öğrencinin sahip olduğu farklı düzeylerdeki yeterliliklere uygun belgelendirildiğine işaret edilmiştir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları yetenek farkı gibidir; çünkü öğrenci merkezli eğitimle her öğrenci farklı seviyede sertifikasyona ulaşabilir* (MDÖ-82). *Modüler öğretim programları sıralı öğrenme yöntemi gibidir; çünkü hızlı ve yavaş öğrenebilen öğrenciler için öğretmen denetiminde yapıldığında, öğrenmede fırsat eşitliği sağlar* (MDÖ-60). *Modüler öğretim programları tam öğrenme modeli gibidir; çünkü öğretim sürecindeki aşamalı yönergeler tüm öğrencilerde yüksek öğrenme gücü geliştirecektir* (MDÖ-89). *Modüler öğretim programları dağcılık gibidir; çünkü bireyi fiziksel ve zihinsel olarak etkin ve zinde tutar* (MDÖ-67).

“Birlikli ve Aşamalı İlerleme” kategorisinde yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Birlikli ve aşamalı ilerleme kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Birlikli ve Aşamalı İlerleme	7	Bilgisayar oyununda level atlamak	1	Asansörü olmayan bir gökdelen	1
		Birbirine bağlı zincir	1	Bir zincirin halkaları	1
		Uzay aracı	1	Yılan	1
		Kelime oyunu	1		

“Birlikli ve Aşamalı İlerleme” kategorisinde 7 farklı metafor geliştirilmiştir. Bu metaforlar; *birbirine bağlı zincir, bilgisayar oyununda level atlamak, uzay aracı, kelime oyunu, asansörü olmayan bir gökdelen, bir zincirin halkaları ve yılan* metaforlarıdır. Bu kategoride öğretmenler, modüler öğretim programının sistematığı üzerine metaforlar üretmişlerdir. Meslek dersi öğretmenlerinin, programın öngördüğü yeterliliğe ulaşmanın öğrencinin alanıyla ilgili başardığı modül sayısı ile doğru orantılı olduğu, aşamalı olarak hazırlanan modüllerin öğrencilerde motivasyonu artırdığı, modüller arası geçişin bir önceki modülün başarılması koşuluna bağlı olduğu yönündeki algıları modüler öğretim programının nitelikleri hakkında bilgi sahibi oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları birbirine bağlı zincir gibidir; çünkü 10.sınıftan itibaren sistematik olarak tüm programlar tamamlanır* (MDÖ-13). *Modüler öğretim programları kelime oyunu gibidir; çünkü ne kadar çok kelime bilerseniz o kadar başarılı olduğunuz gibi, ne kadar modül bilerseniz mesleğinizde o kadar ehil olursunuz* (MDÖ-37). *Modüler öğretim programları asansörü olmayan bir gökdelen gibidir; çünkü gökyüzüne yaklaşmak için her katından yukarıya uzanan merdivenleri başarıyla çıkmanız gerekir* (MDÖ-57).

“Gereklilik” kategorisi altında yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Gereklilik kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Gereklilik	7	İhtiyaçlar	1	Köprü	1
		Kumpas (ölçme aracı)	1	Sistemimizin olmazsa olmazı	1
		Otoban	1	Araba	1
		Cep telefonu	1		

Gereklilik kategorisinde yedi farklı metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar; *ihtiyaçlar, kumpas (ölçme aracı), otoban, cep telefonu, köprü, sistemimizin olmazsa olmazı ve arabadır*. Gereklilik kategorisinde meslek dersi öğretmenleri, mesleki eğitimde modüler öğretim programını olmazsa olmaz bir unsur, bir gereklilik olarak görmüşlerdir. Bu kategorideki bulgulara göre meslek dersi öğretmenleri, mesleki eğitimi kolaylaştıran böyle bir programa uygulamada ihtiyaçlarının olduğunu belirtmişlerdir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları cep telefonu gibidir; çünkü yol gösterir ihtiyaçtır* (MDÖ-86). *Modüler öğretim programları araba gibidir; çünkü kişiyi gitmek istediği hedefe kolay ulaştırır* (MDÖ-23). *Modüler öğretim programları sistemimizin olmazsa olmazı gibidir; çünkü her alanda vazgeçilmezdir* (MDÖ-35).

“Uygulama Problemleri” kategorisi altında yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Uygulama problemleri kategorisine ilişkin metaforlar

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Uygulama Problemleri	6	Samanlık	1	Kel bir kafa	1
		Bıyık sakal	1	Saat	1
		Çalışması aksak makine	1	Motoru bozuk araba	1

Uygulama Problemleri kategorisinde altı farklı metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar; *samanlık, bıyık sakal, çalışması aksak makine, kel bir kafa, saat, motoru bozuk araba* metaforlarıdır. Olumsuz metaforların bu kategori altında toplandığı söylenebilir. Bu kategoride, meslek dersi öğretmenleri modüler öğretim programının uygulanmasında yaşanan sorunları iki başlıkta ifade etmişlerdir. Bunlar; modüler sisteme yönelik bilgilendirme yetersizliği ve modüler sisteme geçişte yapısal düzenlemelerin tamamlanmadığı yönündedir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları kel bir kafa gibidir; çünkü içi güzel, amaç güzel ama uygulamada algıda kelilik var* (MDÖ-28). *Modüler öğretim programları bıyık sakal gibidir; çünkü uygulayan pratik teorik uyumuyor; uygulamasan sistem zorluyor* (MDÖ-80). *Modüler öğretim programları çalışması aksak makine gibidir; çünkü mevcut sınıf geçme sistemi ve mezuniyet şartları modüler sisteme entegre değil* (MDÖ-36).

“Esneklik” kategorisi altında yer alan metaforlar ve frekans değerleri Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo10. Esneklik kategorisine ilişkin metaforlar ve frekans değerleri

Kategori	Σf	Metafor	f	Metafor	f
Esneklik	5	İsviçre çakısı	1	Bukalemun	1
		Hayat	1	Yönetmelik	1
		Alışveriş merkezi	1		

Esneklik kategorisinde beş farklı metafor geliştirmiştir. Bu metaforlar; *İsviçre çakısı, hayat, alışveriş merkezi, bukalemun ve yönetmelik* metaforlarıdır. Bu kategoride, meslek dersi öğretmenleri modüler öğretim programının esneklik özelliğine dikkat çekmişlerdir. Teknolojik gelişmelere göre güncellenen modüllerin değişen beceri gereksinimlerine hızlı bir şekilde cevap verdiği, kazanılan öğrenmenin çok fonksiyonlu bir şekilde kullanılabilmesi ve kazanımların ihtiyaçlar doğrultusunda farklılaştığı yönündeki algıları, öğretmenlerin modüler öğretim programının esneklik özelliğine vurgu yaptıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu kategoriye kaynaklık eden meslek dersi öğretmenlerinin verdikleri cevaplardan örnek ifadeler şöyledir: *Modüler öğretim programları İsviçre çakısı gibidir; çünkü kazanılan öğrenme çok fonksiyonlu bir şekilde kullanılabilir* (MDÖ-19). *Modüler öğretim programları bukalemun gibidir; çünkü değişikliklere göre hızlı bir şekilde cevap verir* (MDÖ-61). *Modüler öğretim programları alışveriş merkezi gibidir; çünkü ihtiyaçlar doğrultusunda farklı kazanımlar sağlar* (MDÖ-68). *Modüler öğretim programları yönetmelik gibidir; çünkü günün şartlarına göre yönetmelik değiştiği gibi teknolojik gelişmelere göre modüller de güncellenmekte ve değişmektedir* (MDÖ-50).

4. Sonuçlar

Modüler öğretim programına ilişkin meslek dersi öğretmenlerinin metaforik algılarını ortaya koyma amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma sonucunda; 90 meslek dersi öğretmeni tarafından modüler öğretim programına ilişkin 75 farklı metafor geliştirilmiş ve on kategoride toplanmıştır. Tüm kategoriler incelendiğinde; meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programına geniş bir yelpazeden baktıkları ve programa çeşitli yönlerden yaklaştıkları söylenebilir. Metaforların 69'u modüler öğretim programının tanımlanması ve anlatılmasına yönelik açıklayıcı ve programın faydalı olduğuna dair anlamlar içermektedir. Bu nedenle, söz konusu metaforların olumlu algıyı yansıttığı ifade edilebilir. Bunun dışında, gerekçeleri açısından programın uygulamadaki olumsuzluklarına dikkat çeken altı metafor bulunmaktadır. Olumsuz olarak nitelendirilebilecek bu metaforlar, uygulama problemleri kategorisinde yer almıştır. Metaforların büyük çoğunluğunun olumlu olması nedeniyle, öğretmenlerin modüler öğretim programına ilişkin olumlu bir bakış açısına ve algıya sahip oldukları söylenebilir. Nazlı (2010, 75)'nin "Gazetecilik Alanı Modüler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinde öğretmenlerin modüler öğretim programı hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiş ve bu sonuç, öğretmenlerin modüler sisteme yönelik tutumlarının olumlu olmasıyla ilişkilendirilmiştir. Sert (2007, 253), Yaşar (2007, 41) ve Utku (2010)'nun çalışmalarında öğretmenlerin modüler öğretim sisteminden genel olarak memnun oldukları yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Bununla beraber, Sert (2007, 253) modüler öğretim programı hakkında çok az veya hiç bilgiye sahip olmayan öğretmenlerin modüler öğretim programından memnun olmadıklarını ifade etmektedir. Söz konusu araştırma sonuçları da göz önüne alındığında modüler öğretim programını anlayan öğretmenlerin modüler öğretime ilişkin algılarının da olumlu olduğu söylenebilir.

Tüm kategoriler ve metaforlar göz önüne alınarak araştırma sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programları hakkında iyi düzeyde bilgi ve tecrübe sahibi oldukları söylenebilir. Bu sonucun, modüler öğretim programlarının Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim sistemi bünyesinde uzun yıllardan beri çeşitli projelerle geliştirilerek yaygınlaştırılarak sürdürülmesinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programı hakkındaki bilgi ve tecrübelerini açıklayan metaforlar ve kategorileri, söz konusu alanyazında yer alan kavram, terim ve açıklamaları dikkate alınarak incelemek ve değerlendirmek faydalı olacaktır. Örneğin, modüler yapı kategorisindeki metaforlar, meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programını; kendi içinde anlamlı bir bütün olan parçaların birbirini tamamlayarak birleşmesiyle daha büyük bir bütünü oluşturması olarak tanımladıklarını göstermektedir. Rehber olma kategorisinde meslek dersi öğretmenleri, modüler öğretim programının her konuda bilgi verdiğini, yol gösterici olduğunu, uygulamada rehberlik eden ve başvurulacak kaynaklardan biri olduğunu ifade etmişlerdir. Bu ifadelerle dayanarak modüler öğretim programı öğretmen uygulama kılavuzundaki çerçeve öğretim programında yer alan öneri ve açıklamaları dikkate aldıkları söylenebilir. Temellendirme ve organizasyon kategorisindeki sonuçlar, meslek dersi öğretmenlerinin programı doğru formüle etmenin iyi bir sonuç elde etmedeki önemine vurgu yapmaları; organizasyon konusunda farkındalığa sahip olduklarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Parçanın bütüne etkisi kategorisinde, meslek dersi öğretmenlerinin modüler yapı kategorisinde olduğu gibi modüler öğretim programının bireysel öğrenme materyali olan modül kavramına vurgu yaptıkları görülmektedir. Ancak öğretmenler, farklı olarak, parçanın bütüne etkisi kategorisinde modülleri; birbirleriyle ilişkili biçimde bütünü destekleyen, tek başına bağımsız olmakla birlikte ortak amaç doğrultusunda işlevsel olarak birleştiğinde daha da anlam kazanan yapılar olduklarını söylemişlerdir. Bu nedenle, birbirini etkileyen parçaların eksiksiz ve doğru olması gerektiğini; çünkü bu etkileşimin bütüne yansıdığını belirtmişlerdir. Bu sonuçlar, meslek dersi öğretmenlerinin modülün sistem içerisindeki işlevinin farkında olduklarını ve bunu önemsediklerini göstermektedir. Süreç kategorisindeki sonuçlara göre; meslek dersi öğretmenlerinin görüşleri, modüler öğretim programının hayat boyu mesleki gelişime imkan sağladığı ve hedeflenen ürünün alınabilmesi için zamana ihtiyaç olduğu şeklindedir. Bireyselleştirilmiş öğretim kategorisinde, genellikle öğrenme-öğretme sürecine vurgu yapıldığı söylenebilir. Bu kategorideki metaforlar, meslek dersi öğretmenlerinin, modüler öğretim programının bireysel hızda öğrenmeye imkan vererek fırsat eşitliği sağladığını ve bunun da öğrencilerde motivasyonu artırdığı görüşünde olduklarını göstermektedir. Nitekim modüler öğretim programının avantajlarından biri, öğrenci motivasyonunu sağlamadaki başarısıdır (Goldschmid & Goldschmid, 1973, 17). Öte yandan Ekşioğlu (2013, 124)'nin doktora tez çalışmasında, öğretmenler, uygulamadaki etkinliklerin motivasyonunu artırıcı nitelikte olması açısından modüler öğretimi kısmen olumlu gördüklerini ifade etmişlerdir. Üretilen metaforlarda, her öğrencinin sürece aktif olarak katılması gerekliliği ile bireysel hıza göre her öğrencinin farklı seviyede sertifikasyona ulaşabileceği vurgulanmıştır. Benzer şekilde, öğretmenler Ekşioğlu (2013, 124)'nin araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin bireysel çalışmalarını, aktif katılımlarını ve araştırma yapmalarını sağlayacak farklı uygulama etkinliklerine yer verilmesini kısmen de olsa olumlu karşılamışlardır. Modüler öğretim programı bir öğretmen tarafından tam öğrenme modeline benzetmiştir. Nitekim tam öğrenme modeli ile modüler öğretim programı, yapısal anlamda öğrenci yetenekleri ve özellikleri, bireysel öğrenmeyi içermesi, öğrencinin aktif katılımı ile kendi öğrenme hızına göre ilerlemesi, öğrenme

amacını tam olarak gerçekleşmesinin esas alması gibi özellikleri açısından birbirine benzemektedir (Özkan, 2005a, 127). Meslek dersi öğretmenlerinin, modüler öğretim programının sistematığı üzerine geliştirdikleri metaforlar birikimli ve aşamalı ilerleme kategorisinde toplanmıştır. Bir meslek alanında programın öngördüğü yeterliliğe ulaşmanın, alanıyla ilgili başardığı modül sayısı ile doğru orantılı olması, modüllerin öğrencilerde yüksek öğrenme isteği oluşturacak şekilde aşamalı olarak hazırlanması ve modüller arası geçişin bir önceki modülün başarılması koşuluna bağlı olduğunun ifade edilmesi; modüler öğretim programının nitelikleri hakkında meslek dersi öğretmenlerinin bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Gereklilik kategorisindeki ifadeler, öğretmenlerin modüler öğretimi programını mesleki eğitim sisteminde yol gösterici özelliği nedeniyle ihtiyaç olarak belirttikleri, öğrencilere mesleki yeterlilik kazandırmada kolaylaştırıcı ve eğitim sisteminin olmazsa olmazı olarak görüp vazgeçilmez olarak algıladıkları saptanmıştır. Öğretmenlerin bu olumlu ve modüler öğretim programını yararlı bulan görüşleriyle Debreli (2009, 157)'nin modüler sistemi önceki sistemden daha iyi bulan öğretmenlerin oranının fazla olduğuna dair bulgusu benzerlik göstermektedir. Esneklik kategorisinde meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programının; değişikliklere hızlı bir şekilde cevap verdiği ve kazanılan öğrenmenin çok fonksiyonlu bir şekilde kullanılması yönündeki görüşleri ön plana çıkmaktadır. Uygulama problemleri kategorisinde, modüler öğretim programının uygulanmasında ortaya çıkan problemlere ilişkin altı adet metafor geliştirilmiştir. Genel olarak modüler öğretim programına ilişkin görüşlerin olumlu ve programın işlevselliğine yönelik olduğu görülmekle birlikte, programa yönelik yeterli bilgilendirme ve gerekli yapısal düzenlemelerin yapılmadığı da ifade edilmiştir. Yapılan çeşitli araştırmalarda da modüler öğretim programı ile ilgili benzer sorunlar tespit edilmiştir. Örneğin; öğretmen görüşlerinden hareketle Gömlüksiz ve Erten (2010a) mevzuat eksiklerinden; Utku(2010), Nazlı (2010), Seçilmiş ve Ünlüönen (2010, 260) ve Ekşioğlu ve Taşpınar (2014, 1204) mevcut yasal düzenlemelerden; Adıgüzel ve Berk (2009), modüler sisteme geçişte yapısal düzenlemelerin yetersizliğinden kaynaklı sorunların olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Adıgüzel ve Berk (2009) ile Dursun (2008) çalışmalarında, modüler öğretim programına yönelik bilgilendirmenin yetersiz olduğu yönündeki sonuç, mevcut araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Ancak söz konusu çalışmaların çoğuna bakıldığında, modüler öğretim programının uygulanmasına geçişten kısa süre sonra yapıldıkları görülecektir. Bu çalışmada, modüler öğretim programına ilişkin olumsuz ifade ve problemlerin oldukça az olması zamanla programın kavrandığı ve sorunların süreç içerisinde çözümleniyor olmasından kaynaklanabilir.

Öneriler

Genel olarak değerlendirildiğinde, meslek dersi öğretmenlerinin modüler öğretim programlarına yönelik bilgi ve tecrübe sahibi oldukları; modüler öğretim programına ilişkin olumlu algılara sahip oldukları söylenebilir. Modüler öğretim programını tanıma ve anlama ile olumlu algılara sahip olma arasındaki ilişki göz önüne alındığında programa yönelik bilgilendirici ve uygulamada yol gösterici hizmet içi faaliyetlerin sürdürülmesi yararlı olacaktır. Benzer çalışmalarla daha geniş ve farklı çalışma gruplarında öğretmenlerin modüler öğretim programına ilişkin metaforik algıları incelenebilir. Modüler öğretim programının başarısında öğrenci ve yöneticilerinin yaklaşımları önemli olduğundan modüler öğretim programına ilişkin öğrenci ve yöneticilerin algılarını belirlemeye dönük nitel ve nicel kapsamlı araştırmalar yapılabilir.

5. Kaynakça

- Adıgüzel, O. C. ve Berk, Ş. (2009). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Yeni Arayışlar: Yeterliliğe Dayalı Modüler Sistemin Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 220-236.
- Aktaş, M. ve Erdoğan, M. (2012). Metal Teknolojisi Alanı Modüler Öğretim Programı Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(6), 91-118.
- Alkan, C. (1989). Modüler Programlama ve Türkiye'de Uygulaması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 13-22.
- Artun, H. ve Özsevgeç, T. (2015). Çevre Eğitimi Modüler Öğretim Programının Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi. *Haşan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12-1(23), 9-22.
- Aydın, S. (1991). Modüler Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmenin Etkin Kullanımı, Eğitimde Nitelik Geliştirme Eğitimde Arayışlar I. Sempozyumu Bildiri Metinleri. İstanbul: Kültür Koleji Yayınları, 117-119.
- Aydın, H. (2009). Yönetici ve Öğretmen Görüşlerine göre MEGEP (Mesleki Eğitimi Güçlendirme Projesi)'in Uygulanmasında Yaşanan Sorunların İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Babaç, H. (2008). Meslekî ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Uygulanan Bilişim Teknolojileri Alanı Modüler Öğretim Sisteminin Öğretmenler Açısından Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Cengizhan, S. (2008). Modüler Öğretim Tasarımının Farklı Öğrenme Stiline Sahip Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Öğrenme Kalıcılığına Etkisinin Belirlenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4 (1), 98-116.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry & Research Design (2.nd Ed.)*. California: Sage Publications, Inc.

- Debreli, Ö. (2009). Modüler sistemde meslek liselerinde görev yapan meslek öğretmenlerinin alan ve uyum süreçlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dursun, B. (2008). Yönetici ve Öğretmen Görüşleri ile Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesinin (MEGEP) Etkililiğinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ekinci (2015). Eğitimin Ekonomik Temelleri. (Ed. Ö. Demirel ve Z. Kaya) *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ekşioğlu, S. (2013). Mesleki ve teknik liselerde uygulanan modüler öğretim programının değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ekşioğlu, S. ve Taşpınar, M. (2014). Mesleki ve Teknik Liselerde Uygulanan Modüler Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 1203-1223.
- Fer, S. (2000). Modüler Program Yaklaşımı ve Bir Öneri. *Milli Eğitim Dergisi*, 147.
- Gedikoğlu, E. ve Semerci, Ç. (2016). Yansıtıcı Düşünme Etkinlikleri Destekli Modüler Öğretimin 5. Sınıf Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersinde Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26 (2), 151-162.
- Goldschmid, B. & Goldschmid, M. L. (1973). Modular Instruction in Higher Education: A Review. *Higher Education*, 2(1), 15-32.
- Gömlüksiz, M. N. ve Erten, P. (2010a). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Uygulanan Modüler Öğretim Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği). *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1037-1055.
- Gömlüksiz, M. N. ve Erten, P. (2010b). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Modüler Öğretim Uygulamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(4), 2104-2122.
- Gömlüksiz, M. N. ve Erten, P. (2010c). Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Modüler Öğretim Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Güçlükler: Nitel Bir Çalışma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 174-198.
- Grasha, A. F. (2002). Teaching with Style, A Practical Guide to Enhancing Learning by Understanding Teaching and Learning Style, U.S.A.
- Günceoğlu, B. (2003). Kız Teknik Öğretim Okulları Meslek Dersleri Programlarının Modüler Öğretim Yaklaşımına Uygunluğunun Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Tespiti: (Metge Projesi El Sanatları Teknolojisi Alanı Meslek Dersleri Program Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Güneşli, S. (2013). Büro Yönetimi ve Sekreterlik Alanı Modüler Öğretim Programının Öğretmenler Açısından Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gürlek, Y. (2010). Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Elektrik Elektronik Teknolojileri Alanında Modüler Öğretim Sisteminin Analizi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Hızal, A. (1983). Uzaktan Öğretim Süreçleri ve Yazılı Gereçler, Eğitim Teknolojisi Açısından Yaklaşım. Ankara: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No:122.
- International Labour Organization (ILO) (1987). Mesleki Eğitim: Seçilmiş Açıklamalı Terimler. Ankara.
- İşoğlu, V. İ. (2010). MEGEP Bilişim Teknolojileri Alanı Modüllerinin Öğretmen Görüşleri İle Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Kamiloğlu, İ. (2004). Kız Meslek Liseleri El Sanatları Bölümünde Uygulanan Modüler Öğretim Yaklaşımı İle Geleneksel Öğretim Yaklaşımının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karaca, N. ve Çakır, S. (2014). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Muhasebe-Finansman Alanı Modüllerinin Etkinliğinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 17 (31), 213-231.
- Karadeniz, O. (2008). Endüstri Meslek Liseleri Elektrik Elektronik Teknolojileri Alanında Uygulanmakta Olan Modüler Öğretim Yöntemi İle Geleneksel Öğretim Yönteminin Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kaykı, İ. E. (2008). Modüler Öğretim Yöntemi ve Uygulamalı Dersler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Kazu, İ. Y. ve Demirli, C. (2003). Teknik Öğretmenlerin Mesleki ve Teknik Öğretim Programları Hakkındaki Görüşleri (Elazığ İli Örneği). *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, 4, 75-82.
- Külahçı, Ş. G. ve Taşpınar, M. (1993). Modüler Öğretim Yaklaşımı ve Fırat Üniversitesi'nde Yapılan Çalışmalar. *Eğitim ve Bilim*, 17(90), 24-34.
- MEB (2014). Türkiye Mesleki ve Teknik Eğitim Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018. http://turkmetes.meb.gov.tr/dosya/MTE_Stareji_Belgesi_2014_2018.pdf (2017, Aralık 29).
- MEB (2016). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. <https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/01062228_meb_ortaogretim_kurumlari_yonetmeligi_28_10_201629871.pdf> (2017, Aralık 5).
- MEGEP (2006). Öğretim Programları ve Modüler Öğretim Uygulama Kılavuzu. <<http://www.megep.meb.gov.tr/?page=ogretmenKilavuzu>> (2017, Şubat 11)
- Merriam, S. B. (2013). Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. (Çev. Ed. Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded SourceBook. (2nd Ed). California: SAGE Publications.
- Nazlı, M. H. (2010). Gazetecilik Alanı Modüler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

- Özkan, H. H. (2005a). İşbirliğine Dayalı Öğrenme ile Modüler Öğretim Yönteminin Birlikte Uygulanmasının Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Özkan, H. H. (2005b). Öğrenme Öğretme Modelleri Açısından Modüler Öğretim. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 117-128.
- Seçilmiş, C. ve Ünlüönen, K. (2010). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Uygulanan Modüler Öğretime İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 247-265.
- Semerci, Ç. (1995). Eğitimde Modüler Program Yaklaşımı. *Eğitim ve Bilim*, 19(98), 47- 55.
- Semerci, Ç. (2007). Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31 (2), 125-140.
- Sert, Ö. (2007). Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarında Modüler Öğretim Sisteminin Bilişim Teknolojileri Alanında Uygulanması ve Öğretmen, Öğrenci Açısından Değerlendirilmesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Sönmez, V. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, M. (2008). Türkiye’de Mesleki ve Teknik Örgün Öğretimin Sorunları ve Yeniden Yapılandırılma Zorunluluğu. *Eğitim ve Bilim*, 33(147), 71-84.
- Stake, R. E. (2006). *Multiple Case Study Analysis*. New York: The Guilford Press.
- Tanrısever, S. (2008). Erkek Giysi Üretimi Dersi Modülünün Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Taşpınar, M. (1998). Modüler Öğretim Yönteminin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 22, 45-52.
- TDK(2017).Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5a50f3157d2ae6.24199911> (2017, Aralık 29).
- Türkyılmaz, T. A. (2008). Mesleki Eğitimin İyileştirme Sürecinde Uygulanan Modüler sistemde Öğretmen Eğitiminin Önemi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Utku, B. (2010). Radyo TV Alanı Modüler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen ve Yönetici Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Uysal, S. (2009). Mesleki Eğitim Veren Teknik, Endüstri Meslek, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Liselerinde Uygulanmakta Olan MEGEP Projesinin Etkililiği Hakkındaki Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul İli Örneği).Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Yaşar, N. (2007). Ortaöğretimde Modüler Eğitimin Matbaa Eğitimi Açısından İncelenmesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.